

URTX

L

'ERMITA

DE SANTA QUITÈRIA DE LINYOLA

Joan Civit Esmatges

L'ERMITA DE SANTA QUITÈRIA DE LINYOLA

Joan Civit Esmatges
Cronista de Linyola

Lloc de l'Ermita de Santa Quitèria i el carrer de la Creu.

En aquest tros de plànol s'observa on estava ubicada l'ermita de Santa Quitèria; així mateix, també el carrer de la Creu, on hi havia la Creu del Terme, la qual fou traslladada al cementiri nou, en construcció, el 1885. (Fotografia: Joan Civit)

Clau de l'ermita de Santa Quitèria

donada a la parròquia per la senyora Maria Teresa Riba Moset, el 1986. Segons el professor d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona Prim Bertran Roigé, aquest peça de l'ermita perteneixeria al segle XVI. (Fotografia: Joan Civit)

L'ermita de Santa Quitèria

Fins les darreries del segle XIX, Linyola comptava amb una ermita dedicada a Santa Quitèria, copatrona de la vila i protectora contra el temible mal de ràbia.

Segons tots els indicis, l'edifici en qüestió estava situat a la falda del lloc anomenat el "Castell", concretament on avui hi ha el carrer estret darrere el Bar Pinyol, o sigui, prop del nou edifici del Centre Sòcio-Cultural. En un plànol urbanístic realitzat per l'arquitecte Ignasi Villalonga, el 1917, s'aprecia on existia l'ermita esmentada.¹

El 1882, l'ermita estava en estat ruïnós, Així consta en una acta municipal. Per això, més tard, a últims del segle XIX, l'Ajuntament decideix el seu enderrocament, per obrir "*el callejón de la ermita*".²

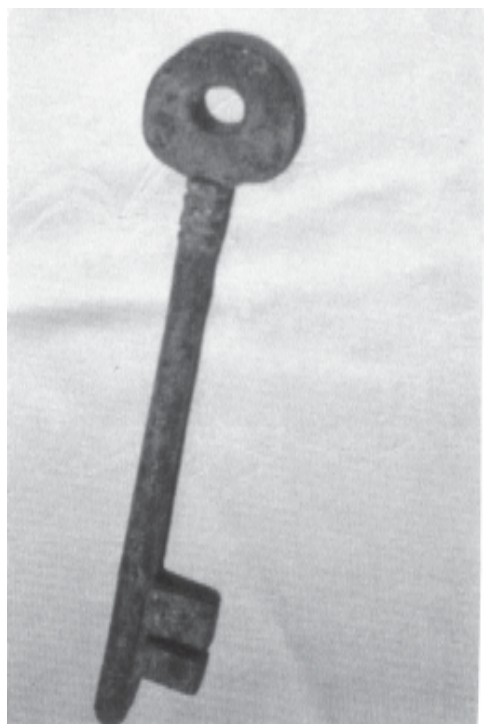
Valeri Serra i Boldú explica: "Part de la pedra que'n procedia fou adquirida per la senyora Francesca Palou i amb ella edificà la seva casa, en la qual formà una capelleta col·locant-hi una hermosa estatua de Santa Quitèria per devoció

a la Santa i vence'ls escrúpols per haver adquirit aquella pedra que enagenà el Municipi".³

Corria l'any 1984 quan fou trobada la clau de l'ermita per la veïna Maria-Teresa Riba Moset, familiar de Francesca Farré Serra, la qual la recollí quan es produí l'enderrocament de l'immoble religiós. Aquesta clau ara és col·locada a la porta central del cancell del temple parroquial, ja que la senyora esmentada en primer terme la donà a la Parròquia.

Relat inèdit sobre la imatge de Santa Quitèria

Corria l'any 1987 quan la veïna Manuela Planes Moset, de 84 anys d'edat, vídua i mare de dos fills, ens comunicava que li voldria haver de morir sense abans explicar un relat refe-

Lloses de pedra existents en un erial de la nostra població, les quals foren utilitzades per a la construcció de l'ermita de Santa Quitèria (segle XVI). (Fotografia: Joan Civit)

Imatge de Santa Quitèria, copatrona de Linyola. Aquesta és la imatge de Santa Quitèria que es venera actualment a l'església de la vila. (Fotografia: Joan Civit)

rent a la sort que va córrer la imatge de Santa Quitèria que es venerava a l'ermita existent a la nostra població de Linyola. Aquest relat li havia contat moltes vegades la seva difunta mare. Deia el següent: Quan a últims del segle XIX fou enderrocada l'ermita de Santa Quitèria, la seva imatge va ésser col·locada a dalt del cor de l'església. Sabedors d'aquesta circumstància, alguns veïns de Corbins —que tenen com a patrona aquesta santa— es personaren per entrevistar-se amb el rector de Linyola, per mirar d'adquirir l'esmentada imatge. S'ignora si fou comprada o donada, car no hi ha constància escrita al respecte, però fos com fos, el cert és que la imatge va anar cap a Corbins, on va ésser rebuda amb especial afecte pel seu veïnat.

Fins aquí la curiosa referència de la senyora Manuela Planes, que d'aquesta manera va veure complert el seu desig tantes vegades anhelat.⁴

Santa Quitèria i la seva llegenda

Durant molts anys, Corbins fou lloc de pelegrinatge degut a l'existència de la relíquia de Santa Quitèria, que gaudia de la gràcia de guardar el mal de ràbia.

Conta la llegenda que quan l'hereu d'una família d'un poble de l'Urgell (possiblement Linyola) sortí de casa seva per anar a servir de soldat a les llunyanes terres d'Àfrica, la seva mare li donà la relíquia de Santa Quitèria, mantinguda a la família de generació en generació, i que consistia en tres dits de la santa.

L'hi donà per a protegir-lo a la batalla i també contra qualsevol mal. No fou pas del tot així, ja que el noi caigué malalt i tornà a Catalunya. Era tan greu el seu estat que, en arribar a la vila de Corbins, no es va veure pas amb cor de continuar viatge cap a casa seva. Romanqué així a Corbins fins a quedar restablert.

L'hora de l'agraïment es féu palesa en fer lliurament tota la vila del més gran dels seus béns: la relíquia de Santa Quitèria, que tenia el poder de guarir el mal de ràbia.

Quan aquest soldat arribà a casa, els explicà tot allò que li havia succeït i que havia regalat la relíquia al poble de Corbins. En sentir-ho, li ordenaren que anés a buscar-la i la retornés a casa. Ell així ho va fer, però quan es disposava a marxar de Corbins amb la relíquia, va restar immòbil, i per molt que ho intentés no podia donar un pas. No va poder deixar el poble fins que no va retornar la relíquia al seu lloc.

Després Corbins va comprar la imatge de la santa a la parròquia de Linyola, que aquesta població venerava a la seva ermita.⁵

Nominació del carrer de Santa Quitèria

Dia 16 de juliol de 1917. Amb aquesta data, la Corporació Municipal va acordar fer efectiva de forma oficial la denominació de carrer de Santa Quitèria, en recordança de l'ermita que en aquest lloc de la fotografia hi havia en temps passats per venerar la santa, copatrona de Linyola.

**Antic carrer de Santa
Quitèria, lloc on hi
havia l'ermita
de la santa.**

(Fotografia: Joan Civit)

En la mateixa sessió, posaren nom a altres vies públiques: carrer de Pons i Arola, de Pi i Margall, de Roger de Llúria, de Claris, de Salmerón, de Mollerussa, de Verdaguer, de Felip Rodés, de Maura, de Massot, de Prat de la Riba i Plaça Villalonga.

Corria l'any 1986 quan el nom de carrer de Santa Quitèria fou canviat pel de Passatge de la Muralla.

**Goig de Santa Quitèria, copatrona de
Linyola. La Santa "Bastanta".**

La santa "Bastanta" és Quitèria. L'adjectiu ve d'un dels seus goigs més antics i populars que, comencen "Puix de Déu sou tant bastanta; ...". És molt venerada arreu, entre altres explicables raons perquè és advocada contra el mal de ràbia. Ho diu una oració popular:

"Gloriosa santa Quitèria,
volgueu-nos afavorir,
gardeu-nos de mal de ràbia,

que és mal que no es pot sofrir".
(També, "que fa molt patir").

Aquesta oració es troba a Girona, a l'Empordà i a altres indrets, però al Penedès els captaires, antigament, la cantaven amb una mena de melopea i la continuaven així:

"Vulgueu-nos donar la glòria
per l'hora que hem de morir.
Dos germans que ella tenia
la buscaven dia i nit;
ja la troben dormideta
a la vora del camí.
L'un germà li diu a l'altre
si la mataren aquí?
ja li venten cop d'espasa,
la testa li van partir;
la testa va caure a terra,
l'animeta al paradís;
allí on va testa
set fonts nevaren eixir
que curen de mal de ràbia,
que és mal que no es pot sofrir".⁶

Notes

¹ Ignasi Villalonga, *Proyecto de Nuevas Alineaciones de la Villa de Liñola, Hoja N° 2, Plano Taquimétrico* (1917).

² Arxiu Municipal, *Llibre d'Actes*, any 1900.

³ SERRA I BOLDÚ, Valeri: *Calendari Folkloric d'Urgell*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981, p. 155.

⁴ Comunicació oral de Manuela Planes Maset (Linyola, maig de 1987).

⁵ SOLANS I PAULS, Dorita: *Llegendes, tradicions i altres curiositats*. Corbins, 1987.

⁶ BUSQUESTS I MOLAS, Esteve: *Catalunya Cristiana*, maig de 1981.